

Inventering av bostäder för personer med funktionshinder i Värmlands län

*En enkätundersökning om tillgången och efterfrågan på
bostäder med särskild service
enligt LSS och SoL
2006*

Länstyrelsen
Värmland

Rapportnamn: *Inventering av bostäder för personer med funktionshinder i Värmlands län*
Utgivare: Samhällsbyggnadsavdelningen, Sociala enheten, Länsstyrelsen i Värmlands län,
651 86 Karlstad.

Hemsida: www.s.lst.se

Rapport 2006: 22 Dnr.701-2367-2006

September 2006

Rapporten sammanställd av Christina Berndtsson

Förord

Länsstyrelsen är den regionala tillsynsmyndigheten för socialtjänsten i länet. Länsstyrelsens tillsynsansvar beträffande socialtjänsten framgår av 13 kap. 2 § socialtjänstlagen (SoL) och av 26 § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Som ett led i detta arbete har länsstyrelsen på eget initiativ valt att inventera och kartlägga antal bostäder med särskild service enligt LSS och SoL inom handikappomsorgen i Värmlands län. Undersökningen har också omfattat beräknat behov och planerad byggnation av bostäder med särskild service.

Länsstyrelsens samhällsbyggnadsavdelning startar under hösten 2006 *Värmländskt samhällsbyggnadsforum*, som är ett initiativ för att informera och skapa större samverkan kring olika samhällsbyggnadsfrågor. Den första träffen kommer att behandla bostadsförsörjningsfrågor och boendeplanering.

Länsstyrelsens förhoppning är att innehållet i denna rapport kan vara en del i det fortsatta planeringsarbetet kring bostad med särskild service för personer med funktionshinder i kommunerna.

Rapporten är sammanställd av socialkonsulent Christina Berndtsson.

Thomas Larsson
socialdirektör

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning och kommentarer	4
Bakgrund.....	6
Bostadsmarknadsenkäten 2006 – Rapport 2006:9	8
Ej verkställda domar och beslut den 31 december 2005 – Rapport 2006:11	9
Syfte.....	10
Metod	10
Resultat.....	10
Bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt LSS	10
Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS.....	11
Bostad med särskild service enligt SoL.....	12
Fullvärdiga bostäder.....	13
Planeringsgrunder för bostäder enligt LSS och SoL	14
Behovstäckning efter planerad ny-och ombyggnation.....	15
Ej tillgodosett bostadsbehov	16

Sammanfattning och kommentarer

Ett övergripande mål för bostadspolitiken är att alla ska ges möjlighet att leva i goda och ändamålsenliga bostäder.

Länsstyrelsen skall verka för att kommunerna planerar för att tillgodose de behov som redan föreligger och framtida behov av insatser för personer med funktionshinder (26 § LSS och 13 kap. 2 § SoL). Kommunen är skyldig att bedriva uppsökande verksamhet och göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för människor med fysiska och psykiska funktionshinder (5 kap. 8 § SoL). Motsvarande skyldighet finns i 15 § LSS där det också regleras kommunens uppgift att fortlöpande följa upp vilka personer i kommunen som omfattas av lagen och vilka deras behov av stöd och service är.

I föreliggande rapport redovisas befintliga bostäder i länet avseende bostad med särskild service för funktionshindrade enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och bostad med särskild service för funktionshindrade enligt socialtjänstlagen (SoL). Målgruppen är barn, ungdomar och vuxna personer under 65 år. Måttillfället avser den 1 mars 2006. Redovisningen omfattar även beräknat behov, planerad byggnation och brist på bostäder för målgruppen inom respektive lagrum.

År 2003 genomförde Länsstyrelsen en motsvarande kartläggning av befintliga bostäder för personer med funktionshinder samt kommunernas planering av framtida behov (Rapport 2004:23). Därmed kan en jämförelse göras med 2006 års resultat.

Kartläggningen 2006 av antalet platser/bostäder med särskild service för barn och ungdomar enligt LSS visar en ökning med nio platser i jämförelse med kartläggningen 2003. Karlstads och Torsbys kommuner redovisade vid årets kartläggning dessutom antal platser på elevhem om sammanlagt 42 platser som inte redovisades 2003.

När det gäller bostad med särskild service för vuxna enligt LSS visar kartläggningen totalt en minskning med 18 lägenheter i jämförelse med kartläggningen 2003. Kartläggningen visar en minskning med fem lägenheter i gruppboende, en minskning med 13 lägenheter i servicebostäder och oförändrat antal anpassade lägenheter i jämförelse med kartläggningen 2003.

Kartläggningen 2006 av antalet bostäder med särskild service för funktionshindrade enligt SoL visar en ökning med 17 lägenheter i jämförelse med kartläggningen 2003.

Av kartläggningen framgår vidare att två kommuner i länet har bostäder som inte enligt gällande regler och lagrum anses som fullvärdiga bostäder. En bostad med särskild service är den enskildes privata och permanenta bostad och det ställer krav på bostadsstandarden.

Kartläggningen visar dessutom att antal personer med funktionshinder, som har insatsen boendestöd enligt SoL, ökat med 80 personer i jämförelse med kartläggningen 2003. Insatsen boendestöd ges i huvudsak till personer med psykiska funktionshinder och kommuner som bygger ut denna verksamhet är Karlstad och Kristinehamn. I Karlstads kommun är det Avdelningen för socialpsykiatri (ASP) som ansvarar för verksamheten för målgruppen vuxna med psykiska funktionshinder och där sker den största utbyggnaden av boendestöd. Kartläggningen 2003 visade att det fanns ett behov av cirka 40 lägenheter både inom LSS och SoL och de personer som var i behov av bostad var i första hand personer med psykiska funktionshinder och ungdomar på väg in i vuxenvärlden. Årets kartläggning visar att det skett en markant ökning och utveckling av verksamheten boendestöd i jämförelse med 2003 års kartläggning för personer med psykiska funktionshinder. Det kvarstår dock ett behov av bostäder för målgruppen och kartläggningen visar också att det finns behov av mer alternativa boendeformer.

Till grund för hur kommunerna planerar sin byggnation av bostäder med särskild service enligt LSS är ansökningar, individuella planer och intresseanmälningar. När det gäller bostäder med särskild service enligt SoL är det ansökningar och inventering i samverkan med andra myndigheter som ligger till grund. Resultaten skiljer sig inte nämnvärt ifrån kartläggningen 2003.

2006 års kartläggning visar att nämnderna i fem kommuner i länet tagit beslut om utbyggnad av bostäder med särskild service enligt LSS och SoL och att det pågår planering och byggnation av nya verksamheter som beräknas vara klara under åren 2006 – 2008. Kartläggningen visar vidare att behovet av bostad med särskild service är täckt i fem kommuner i länet medan sju kommuner i länet har svårigheter med att tillgodose behovet av bostäder med särskild service för vissa grupper. Det är personer med psykiska funktionshinder med missbruksproblematik (s.k. dubbeldiagnos), yngre personer med Aspergers syndrom och ungdomar med neuropsykiatrisk problematik. En annan grupp är personer med utvecklingsstörning som på grund av åldersskäl har ett ökat behov av omsorg och omvårdnad och personer med utvecklingsstörning och sociala problem.

En jämförelse med Boverkets bostadsmarknadsenkät 2006, när det gäller behovstäckningen av bostad med särskild service för funktionshindrade i Värmlands län, har skett. Resultatet av undersökningen visar att svaren mellan Länsstyrelsens kartläggningsenkät och Boverkets bostadsmarknadsenkät skiljer sig åt beroende på vem i kommunen som besvarat enkäterna. I föreliggande rapport har enkäten ställts och besvarats av socialnämnd eller motsvarande medan enkäten i Bostadsmarknadsenkäten ställt och besvarats i nio kommuner av socialnämnden och i resterande sju kommuner av plan-, tekniska-, miljö- eller byggnadsnämnd. Av Bostadsmarknadsenkäten framgår att i nio kommuner i länet är behovet av bostäder för funktionshindrade täckt. Fyra kommuner planerar att täcka behovet av särskilda boendeformer inom de närmaste fem åren och en kommun redovisar brist på boenden för målgruppen.

Det verkar föreligga en otydlighet i kommunerna om behovet av bostad med särskild service för funktionshindrade är täckt eller inte. En aktiv uppsökande verksamhet är grundläggande för kommunens möjlighet att känna till hur behovet ser ut i kommunen och för att de ska kunna planera och ha en framförhållning för framtida behov av bostäder för personer med funktionshinder. För den långsiktiga planeringen av behovet av bostäder för personer med olika funktionshinder i kommunerna är det av stor vikt att en dialog förs inom och mellan berörda nämnder och att en samverkan mellan dem sker.

Bakgrund

Länsstyrelsen skall verka för att kommunerna planerar för att tillgodose de behov som redan föreligger och framtida behov av insatser för personer med funktionshinder (26 § LSS och 13 kap. 2 § SoL). Ett övergripande mål för bostadspolitiken är att alla ska ges möjligheter att leva i goda och ändamålsenliga bostäder.

Personer med funktionshinder skall ges möjlighet att delta i samhällsgemenskapen på lika villkor. Insikten om människors olika funktionsförmåga skall ligga till grund för samhällsplaneringen. Resurserna måste användas så att människor, så långt möjligt, ges lika förutsättningar att delta i samhällslivet (SOSFS 2002:9).

Handikappolitikens mål, delaktighet och jämlikhet, skall leda till att olika samhällsområden, liksom den omgivande miljön, blir tillgänglig för personer med funktionshinder. Det gäller såväl den fysiska tillgängligheten som tillgänglighet till information och service, vård och

stöd, kultur, fritidsaktiviteter m.m. Målet är att skapa förutsättningar för ett självständigt och värdigt liv för personer med funktionshinder (SOSFS 2002:9).

I dag är målet att människor med funktionshinder skall ha möjlighet att leva och bo så likt andra människor som möjligt, dvs. i en fullvärdig bostad som är den enskildes privata och permanenta hem, och som inte har en institutionell prägel. Enligt socialtjänstlagen har samhället en skyldighet att ordna lämplig bostad och service för människor med funktionshinder. För personer med omfattande funktionshinder regleras rätten till en sådan bostad också i LSS (SOSFS 2002:9).

Bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen – ingen absolut rätt

Insatsen bostad med särskild service är enligt SoL en rättighet för en enskild person som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt. Insatsen skall tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå, och den erhålls efter en individuell behovsbedömning. En helhetsbedömning av den enskildes totala situation måste alltid göras. Enligt SoL har den enskilde inte en ovillkorlig rätt till en viss typ av insats, exempelvis en bostad med särskild service. Det är möjligt för kommunen att föreslå en alternativ insats om den erbjudna insatsen tillgodoser biståndsbehovet och en skälig levnadsnivå är möjlig att uppnå på annat sätt.

Av socialtjänstlagen (5 kap. 7 §) framgår att socialnämnden skall verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Socialnämnden skall medverka till att den enskilde får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd och skall inrätta bostäder med särskild service för dem som behöver ett sådant boende.

För personer med psykiska funktionshinder, och som inte kan bo i en egen bostad, finns olika former av alternativ. Exempelvis kan den enskilde bo i egen lägenhet men med olika grad av boendestöd från kommunen (bistånd enligt SoL). Klarar den enskilde inte av det finns särskilda boendeformer, t.ex. grupp- och serviceboende med personalinsatser av olika omfattning. Bostad med särskild service enl. LSS är boende med högre grad av insatser.

Bostad med särskild service enligt LSS – en ovillkorlig rätt

I LSS anges konkret vilka insatser de personer som omfattas av lagen har rätt till om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om behovet inte tillgodoses på annat sätt. Två av de insatser som regleras i lagen är bostad med särskild service för barn, ungdomar och bostad med särskild service för vuxna enligt 8, 9 §§ LSS.

De som omfattas av lagen är personer med utvecklingsstörning, autism el. autismliknande tillstånd, personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder och personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som inte beror på normalt åldrande.

Vid bedömningen av om en enskild har behov av insatsen i sin livsföring måste jämförelser göras med den livsföring som kan anses normal för personer i samma ålder. Genom insatsen skall den enskilde tillförsäkras goda levnadsvillkor.

För att en begäran om insatsen bostad med särskild service skall kunna nekas den funktionshindrade med hänvisning till att behovet tillgodoses på annat sätt, skall behovet

också faktiskt tillgodoses på annat sätt (prop. 1992/93:159 s. 172). Det räcker inte att behovet kan tillgodoses på annat sätt, vilket är en väsentlig skillnad gentemot socialtjänstlagen. Enligt LSS har den enskilde en ovillkorlig rätt till en specifik insats. Lagen ger inte utrymme för kommunen att neka den enskilde en bostad med särskild service med motiveringen att alternativa insatser kan tillgodose behovet av hjälp.

Gruppboendestad och serviceboendestad är att betrakta som bostad med särskild service enligt LSS, vilket inte gäller boendeformen särskilt anpassad bostad. För samtliga boendeformer gäller dock att bostaden skall vara fullvärdig, att den är den enskildes privata och permanenta hem och att den inte ska ha en institutionell prägel.

Fullvärdig bostad

En bostad med särskild service enligt LSS är den enskildes privata och permanenta bostad. Detta ställer särskilda krav på bostadsstandarden. Huvudregeln bör vara att de generella byggbestämmelserna som gäller för bostäder i allmänhet också skall gälla för en bostad med särskild service (1992/93:159 s. 86-87).

Av Boverkets byggregler (BFS 2000:22) framgår vad som skall finnas i en fullvärdig bostadsrum med inredning och utrustning för personlig hygien, rum eller avskiljbar del av rum för samvaro och sömn och vila, rum eller del av rum för matlagning etc. För särskilda boendeformer för studerande och ungdom får delar av enskilda lägenheters utrymme sammanföras till gemensamma utrymmen. I övrigt finns inga undantag.

Bostäder som uppfyller ovanstående förutsättningar benämns ofta som fullvärdiga. Att bo i en fullvärdig bostad är en viktig förutsättning för att kunna leva ett självständigt liv.

Bostadsmarknadsenkäten 2006 – Länsstyrelsens rapport 2006:9

Boverket skickar varje år ut Bostadsmarknadsenkäten till landets kommuner, enkäten sammanställs sedan i en rapport som förhoppningsvis kan bidra till att förbättra de enskilda kommunernas överblick av situationen på den lokala bostadsmarknaden.

Länsstyrelsens rapport 2006:9, Bostadsmarknadsenkät 2006 visar bl. annat följande när det gäller bostäder för funktionshindrade;

Tabell 1.

Kommunens bedömning	Kommuner
Överskott på bostäder i särskilda boendeformer	0
Behovet är täckt, ingen utbyggnad behövs under de närmaste åren	9
Räknar med att täcka behovet gm planerad utbyggnad de närmaste åren	4
Brist-även efter eventuell planerad utbyggnad de närmaste åren	1
Brist-även på fem års sikt	0

Av Bostadsmarknadsenkäten framgår att i nio kommuner i länet är behovet av bostäder för funktionshindrade täckt (Arvika, Filipstad, Forshaga, Grums, Munkfors, Storfors, Sunne, Torsby och Årjäng). Kommunerna Eda, Hagfors, Hammarö och Karlstad planerar att täcka behovet av särskilda boendeformer inom de närmaste fem åren. Säffle kommun redovisar brist på boenden för målgruppen.

Kils och Kristinehamns kommuner har inte besvarat frågor avseende bostäder för äldre och funktionshindrade.

Särskilt viktiga frågor enligt kommunerna inför de närmaste åren för den totala bostadsplaneringen är;

1. Öka inflyttningen
2. Erbjudna bostäder i attraktiva lägen samt
3. Bostadsförsörjningen för äldre och/eller funktionshindrade

Av kommunernas redovisning framgår att i nio kommuner har socialnämnderna eller motsvarande lämnat uppgifter och i fem kommuner tekniska/miljönämnd (två kommuner har ej besvarat enkäten).

Ej verkställda domar och beslut den 31 december 2005 – Rapport 2006:11

Länsstyrelsen har kartlagt antal ej verkställda domar och beslut enligt LSS och SoL alltsedan 1999 och en generell bild är att antalet domar som inte verkställts inom respektive lagrum har minskat under åren. 2005-12-31 fanns det tre domar enligt LSS som inte hade verkställts och domarna avsåg insatserna ledsagarservice, korttidsvistelse utanför hemmet och bostad med särskild service för vuxna. När det gäller ej verkställda beslut har en ökning inom LSS-området skett och vid mättillfället uppgick antalet ej verkställda beslut till 97 beslut. När det gäller ej verkställda beslut enligt SoL fanns det inga sådana för målgruppen funktionshindrade. De mest förekommande ej verkställda besluten rörde insatserna kontaktperson, ledsagarservice, korttidsvistelse utanför det egna hemmet och daglig verksamhet.

Syfte

Länsstyrelsen vill genom kartläggningen få en samlad bild av antalet befintliga bostäder, beräknat behov och planerad byggnation i länets kommuner inom de närmaste två åren avseende bostad med särskild service enligt LSS enligt SoL.

En jämförelse görs med uppgifter från kartläggningen 2003 för att se om någon förändring skett när det gäller antalet befintliga bostäder och kommunernas framtida planering av bostad med särskild service.

Målgruppen är barn, ungdomar och vuxna personer med funktionshinder under 65 år.

Metod

Enkät tillsammans med ett följebrev skickades till länets kommuner under våren 2006. Mättillfället avser den 1 mars 2006.

Samtliga berörda nämnder i kommunerna har besvarat enkäten.

Resultat

Bostad med särskild service för barn och ungdomar enligt LSS

I nedanstående tabell redovisas befintliga bostäder den 1 mars 2006.

Tabell 2.

Kommun	Bostad med särskild service för barn och ungdomar
Arvika	0 (0)
Eda	0 (0)
Filipstad	1 = 1 pl. (0 köpte 6 pl. i andra kommuner)
Forshaga	0 (0)

Grums	0	(0)
Hagfors	0	(0)
Hammarö	2 = 7 pl.	(2)
Karlstad	4 elevhem = 24 platser 1 ungdomsb = 5 platser	(10)
Kil	1 = 2 pl.	(1)
Kristinehamn	0 (köper 3 pl. i Karlstads kommun)	(0)
Munkfors	0	(0)
Storfors	0	(0)
Sunne	1 = 2 pl.	(0 köpte 5 pl. i annan kommun)
Säffle	0	(0)
Torsby	1 = 18 platser (gymnasium för hela landet)	(0)
Årjäng	0	(0)
Summa	59 platser	(13)

Anm. Siffror inom parentes är uppgifter från Länsstyrelsens inventering 2003. Kristinehamns kommun köper tre platser i annan kommun.

Länsstyrelsens iakttagelser

Av kommunernas redovisning framgår att antalet platser/lägenheter för barn och ungdomar ökat med nio platser i jämförelse med kartläggningen 2003. En orsak till ökningen är att antalet elevhemsplatser inte redovisades vid 2003 års kartläggning. Kristinehamns kommun köper tre platser i annan kommun och vid kartläggningen 2003 var det två kommuner som köpte 11 platser i annan kommun.

Vid årets kartläggning framgår att nio kommuner i länet inte har några bostäder för barn och ungdomar. År 2003 var det 13 kommuner som inte hade bostad med särskild service för barn och ungdomar.

Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS

I nedanstående tabell redovisas befintliga bostäder den 1 mars 2006.

Tabell 3.

Kommun	Gruppbo- stads- läg.	Servicebo- stads- läg.	Anpassad bostads- läg.
Arvika	8 = 51 läg. (36)	0 (16)	0 (0)
Eda	3 = 15 läg. (11)	0 (0)	7 läg. (0)
Filipstad	3 = 16 läg. (19)	0 (0)	0 (0)
Forshaga	5 = 29 läg. (33)	0 (0)	0 (0)
Grums	3 = 18 läg. (22)	0 (0)	0 (0)
Hagfors	2 = 9 läg. (19)	3 = 12 läg. (0)	0 (1)
Hammarö	7 = 37 läg. (55)	4 = 18 läg. (0)	0 (6)
Karlstad ASP	1 = 8 läg. (10)	0 (1)	0 (1)
Karlstad VOF	14 = 65 läg. (62)	15 = 112 läg. (129)	4 läg. (2)

Kil	3 = 19 läg. (15)	0	(8)	0	(0)	
Kristinehamn	8 = 52 läg. (45)	0	(0)	0	(0)	
Munkfors	0	(0)	0	(0)	6	(6)
Storfors	0	(0)	0	(5)	0	(0)
Sunne	2 = 12 läg. (11)	3 = 21 läg.	(13)	5 läg.	(2)	
Säffle	9 = 45 läg. (40)	0	(4)	0	(0)	
Torsby	5 = 15 läg. (15)	0	(0)	1 läg.	(8)	
Årjäng	3 = 16 läg. (19)	0	(0)	3 läg.	(0)	
Summa	407 läg. (412)	163 läg.	(176)	26 läg.	(26)	

Anm. Siffror inom parentes är Lst. uppföljning 2003.

Länsstyrelsens iakttagelser

Årets kartläggning visar att antalet lägenhet i gruppbostad minskat med fem lägenheter i länet i jämförelse med kartläggningen 2003 och antalet servicelägenheter minskat med 13 lägenheter. Antalet anpassade lägenheter är oförändrat i jämförelse med kartläggningen 2003.

I Hagfors kommun har antalet gruppbostäder halverats sedan 2003 och kommunen har istället tillskapat 12 servicelägenheter. I Hammarö kommun har tre gruppbostäder lagts ner och istället har kommunen tillskapat 18 servicelägenheter. Storfors och Munkfors kommuner har varken gruppbostäder eller servicebostäder för målgruppen.

Bostad med särskild service enligt SoL

I nedanstående tabell redovisas befintliga bostäder den 1 mars 2006.

Tabell 4.

Kommun	Bostad med särskild service
Arvika	1 = 6 läg. (6)
Eda	0 (0)
Filipstad	1 = 10 läg. (0)

Forshaga	0	(0)
Grums	0	(5)
Hagfors	0	(0)
Hammarö	0	(0)
Karlstad ASP	2 = 21 läg.	(40)
Karlstad VOF	1 = 5 läg.	(3)
Kil	0	(0)
Kristinehamn	4 = 38 läg.	(31)
Munkfors	0	(0)
Storfors	0	(0)
Sunne	1 = 15 läg.	(0)
Säffle	1 = 7 läg.	(0)
Torsby	0	(0)
Årjäng	0	(0)
Summa	102 lägenheter	(85)

Siffror inom parentes är Lst uppföljning 2003.

Länsstyrelsens iakttagelser

Kartläggningen visar att antalet bostäder med särskild service för funktionshindrade enligt SoL har ökat i länet med 17 lägenheter i jämförelse med kartläggningen 2003. Kartläggningen visar också att tio kommuner i länet saknar denna boendeform. Målgruppen för denna boendeform är i huvudsak vuxna personer med psykiska funktionshinder.

Kommunerna Filipstad, Sunne och Säffle har startat nya bostäder med särskild service sedan kartläggningen 2003.

I kartläggningen gavs också möjlighet för kommunerna att redovisa annan form av boende såsom boendestöd och resultatet av undersökningen visar att Karlstads och Kristinehamns kommuner har utökat och byggt upp nya verksamheter när det gäller boendestöd i jämförelse med kartläggningen 2003. År 2003 var det endast 13 personer som hade insatsen boendestöd i sin egna lägenhet och 2006 är det 93 personer som har denna form av stöd. Personer som har denna insats är i huvudsak personer med psykiska funktionshinder.

Fullvärdiga bostäder

En bostad med särskild service är den enskildes privata och permanenta bostad. Detta ställer särskilda krav på bostadsstandarden. Huvudregeln bör vara de generella byggbestämmelser som gäller för bostäder i allmänhet också skall gälla för en bostad med särskild service (prop. 1992/93:159). Av Boverkets byggregler (BFS 2000:22) framgår vad som skall finnas i en fullvärdig bostad.

Länsstyrelsens iakttagelser

När det gäller frågan om kommunen har bostäder som inte är fullvärdiga enligt gällande regler och lagrum anger Hammarö kommun att kommunen har en gruppboende som endast erbjuder rum till de boende. Kök och hygienutrymme är gemensamt för de som bor i gruppboendet.

Vård- och omsorgsnämnden i Karlstads kommun redovisar att de har ett boende enligt SoL för yngre personer med funktionshinder som inte är fullvärdigt. Verksamheten flyttar dock till en annan fastighet under våren 2006, där det finns lägenheter som är anpassade för denna målgrupp. Målgruppen för verksamheten är ungdomar med Aspergers syndrom.

Planeringsgrunder för bostäder enligt LSS och SoL

Ett beslut om insatsen bostad med särskild service enligt LSS eller SoL skall verkställas omedelbart. Det innebär att en person som beviljats en bostad enligt gällande lagrum i princip skall kunna flytta in i sin bostad tämligen omgående. För att kommunerna skall ha en beredskap och en realistisk möjlighet att uppfylla kravet krävs en aktiv uppsökande verksamhet och en effektiv systematisk planering (prop. 1992/93:159 s. 139-142 och prop. 1999/2000:79 s. 81-83).

Kommunen är skyldig att bedriva uppsökande verksamhet och göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för människor med fysiska och psykiska funktionshinder (5 kap. 8 § SoL). I 15 § LSS preciseras skyldigheten i förhållande till de personer som har omfattande funktionshinder. Där regleras kommunens uppgift att fortlöpande följa upp vilka personer i kommunen som omfattas av lagen och vilka deras behov av stöd och service är.

Kommunerna har också ett ansvar för samverkan med organisationer som företräder människor med funktionshinder. Skyldigheten att samverka kan bl.a. innebära att handikapporganisationerna fortlöpande får möjlighet att lämna förslag och ge synpunkter på hur verksamhet enligt LSS eller SoL planeras och bedrivs. Genom denna samverkan kan de erfarenheter som personer med funktionshinder själva besitter tillföras verksamheten. Formerna för hur samverkan skall ske bör bestämmas av kommunerna och organisationerna själva utifrån lokala förutsättningar (prop. 1992/93:159 s. 185).

I planeringen av insatser för målgrupperna skall kommunen även samverka med landstinget och andra samhällsorgan (5 kap. SoL och 15 § LSS).

De viktigaste grunderna enligt kommunernas redovisning vid planering av bostäder för de personer som tillhör LSS personkrets;

1. Ansökningar
2. Individuella planer
3. Intresseanmälningar
4. Ansökan från personer boende i annan kommun
5. Uppsökande verksamhet
6. Inventering av behov i samverkan med intresseorganisationer
7. Befolkningsstatistik

8. Annat

Länsstyrelsens iakttagelser

Av Eda kommuns redovisning framgår att när de planerade ett gruppboende för personer med utvecklingsstörning skickade kommunen en enkät till målgruppen. Till grund låg individuella planer där de enskilda framförde önskemål om en bostad med särskild service. Efter det inkom ett antal intresseanmälningar som nu resulterat i en ny gruppboende som startar våren 2006.

Som planeringsgrund *annat* anger två kommuner egen inventering av aktuella brukare, lokal kunskap i den lilla kommunen, kontakter med barnomsorg, skola samt intresseorganisationer som ligger till grund för deras planering.

De viktigaste grunderna enligt kommunernas redovisning vid planering av bostäder enligt SoL;

1. Ansökningar
2. Inventering av behov i samverkan med andra myndigheter
3. Ansökan från personer boende i annan kommun
4. Uppsökande verksamhet
5. Intresseanmälan
6. Inventering av behov i samverkan med intresseorganisationer
7. Befolkningsstatistik
8. Annat

Länsstyrelsens iakttagelser

Av kommunernas redovisning var det endast fyra kommuner som anger planeringsgrunder för bostäder enligt SoL. Grums kommun redovisar att alla kriterier utom inventeringar vägs in i olika omfattning. Vidare anges lokal kunskap i den lilla kommunen, kontakter med barnomsorg och skola samt intresseorganisationer som viktiga planeringsgrunder.

Torsby kommun besvarade inte frågan.

Behovstäckning efter planerad ny- och ombyggnation

Följande kommuner i länet planerar ny- och ombyggnation av bostäder enligt LSS och SoL de närmaste två åren;

Tabell 5.

Eda	Oktober 2006 öppnar ett gruppboende. Därefter är behovet av bostad med särskild service att vara täckt de närmaste två åren.
Filipstad	Kommunen kommer att starta en ny gruppboende under 2007.
Kil	Projektering pågår med Kilsbostäder AB gällande 9 lägenheter.
Kristinehamn	7–10 platser i särskilt boende el. stödboende för psykiskt funktionshindrade 2007-2008, 2–3 platser inom LSS-verksamheten 2007-2008

Sunne	Verksamheten boendestöd enligt SoL kommer att starta under hösten 2006.
--------------	---

Länsstyrelsens iakttagelser

Fem kommuner i länet redovisar planering av nybyggnationer i olika boendeformer för personer med funktionshinder inom de närmaste två åren (Eda, Filipstad, Kil, Kristinehamn och Sunne).

Sju kommuner redovisar att det finns behov av att tillskapa olika former av bostäder för personer med funktionshinder (Forshaga, Hammarö, Vård- och omsorgsnämnden i Karlstads kommun, Avdelningen för socialpsykiatri i Karlstads kommun, Munkfors, Sunne och Säffle). Sunne kommun anger att de planerar att starta ett boende under hösten 2006 och att behov av flera lägenheter för målgruppen återstår.

Fem kommuner anger att behovet av bostäder för målgruppen är täckt de närmaste två åren (Arvika, Grums, Storfors, Torsby och Årjäng).

Hagfors kommun besvarade inte frågan.

Ej tillgodosett bostadsbehov

Följande kommuner redovisar vilka grupper som de har svårigheter att planera och tillgodose behovet av bostäder för;

Tabell 6.

Forshaga	Två beslut enligt SoL av insatsen boende med stöd. Kommunen köper idag platser i annan kommun för dessa personer.
Hammarö	Personer med psykiska funktionshinder som är i behov av gruppboende. Personer som tillhör personkrets 1 i LSS och som av åldersskäl har ökat behov av omsorg och omvårdnad.
Karlstad ASP	Personer med psykiska funktionshinder som inte får bostad på grund av anmärkningar och som inte vill bo i särskilt anpassade bostäder som kommunen erbjuder dem. Det rör sig om 3 – 4 personer.
Kristinehamn	Personer med psykiska funktionshinder och missbruksproblem. Personer som omfattas av personkrets 1 i LSS och som har sociala problem ofta kombinerat med missbruk. Ungdomar (18 – 25 år) med neuropsykiatriska funktionshinder som ska flytta hemifrån men klarar inte ett eget boende.
Storfors	Personer med psykiska funktionshinder som inte vill bo i samma boende som personer med utvecklingsstörning.
Säffle	Personer med Aspergers syndrom. Flera kommuner borde kunna gemensamt driva en gruppboende/behandlingshem för denna målgrupp.
Torsby	Personer med Aspergers syndrom som är i behov av boendestöd.

Länsstyrelsens iakttagelser

Sju kommuner redovisar i enkätsvaren att de har svårigheter att tillgodose behovet av bostäder för personer med olika funktionshinder (Forshaga, Hammarö, Avdelningen för socialpsykiatri i Karlstads kommun, Kristinehamn, Storfors, Säffle och Torsby).

Fem kommuner ser behov av att tillskapa olika boendeformer för personer med psykiska funktionshinder. Några kommuner ser behov av bostäder för personer som förutom psykiska funktionshinder även har missbruksproblem, s.k. dubbeldiagnos. Det kan även handla om personer som inte får egen bostad på grund av anmärkningar och som inte vill bo i särskilt anpassade lägenheter som erbjuds dem. Det finns personer som inte vill bo i samma form av boende som personer med utvecklingsstörning utan önskar bo mer självständigt.

Resultatet visar vidare att det i tre kommuner finns behov av stödboende eller boendestöd för ungdomar med Aspergers syndrom. En av dessa kommuner anser att flera kommuner i länet borde kunna gå samman för att driva en gruppbostad eller behandlingshem för denna målgrupp. Det finns också ungdomar med neuropsykiatrisk problematik som är beredda att flytta hemifrån men är i behov av stöd i sitt boende.

Tre kommuner anger att det finns behov av att tillskapa gruppbostäder för personer ur personkrets 1 i LSS. Många personer med utvecklingsstörning har idag uppnått en ålder då de har mer fysiska/psykiska problem och därmed behov av mer omsorg och omvårdnad. Det finns också behov av gruppbostäder för samma målgrupp som dessutom har sociala problem och missbruksproblematik.

Munkfors kommun besvarade inte frågan.

**Länsstyrelsen
Värmland**

Rapport 2006:11

ISSN: 0284-6845

Adress: 651 86 Karlstad

Hemsida: www.s.lst.se